

SÁROSPATAKI

IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

LIX. ÉVFOLYAM

Főszerkesztő:
ADORIÁN JÓZSEF
II. é. theol. h.

9—10. SZ.

Felelős szerkesztő:
Dr. HARSÁNYI ISTVÁN
tanár

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL:
SÁROSPATAK
FŐISKOLA

MEGJELNIK JÚLIUS ÉS
AUGUSZTUS HÓ KIVÉ-
TELÉVEL HAVONKÉNT

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 6 P
FÉL ÉVRE 4—P
EGYES SZÁM 1—P
Jogi személyeknek évi 10P

1944. MÁJUS—JÚNIUS HÓ

Nt. dr. Ujzászky Kálmán urnak
theol. igazgató
H.

TARTALOM:

A. J.: Nincs egerút — van sas-út. — Imádság az LIX. év végén. — Jakab Károly: Tükör előtt. — —: Jakab Károly. Jakab Mihály: A testvér; Adorján József: A barát; Karaszson Dezső: Az Ige szolgálója; d. Szabó László: A könyvtáros; Bányay István: A népdal szerelme; Berecz István: Az arca; Vidits György: Lelki arca. — Dr. Szabó Zoltán: Az Úr úgy akarta. — D. Sz. L.: Szomorú mese, boldog valóság. (Vers.) — Szemelvények Jakab Károly írásából. — Jakab Károly: Én és a halál. — Darányi Lajos: A belső szobában. — Részletek Jakab Károly magánexegéziséből. — D. Sz. L.: Lélekharang. (Vers.) — Harsányi István: Bárány Sándor. — Ruszkay Gyula: Valakit vár a pataki temető... — sgd: Fekete tintával. — (Lásd a címdal belső oldalán.)

Fekete tintával.

„Memini ergo sum. Az emlékezés, élet“ Jakab Károly írta mult számunk ugyanezen lapján. Akkor még nem gondoltuk, hogy most Őreá fogunk emlékezni . . . Tegyük fel a kérdést, amit utoljára kértett : „Vajjon él-e most közöttünk, amikor ráemlékezünk?“

Két utolsó számunkban megjelent Piros tintával e. rovatot ő vezette. Az Ő nevét fedte a Sdg aláírás.

Kezélől már kihullott a toll, mellyel a magyarság és a pataki diákság hibái ellen harcolt ezen a helyen.

Halálában még egyszer üzen az ő fájó lelke, neked Magyar Testvér és Pataki Diák: — Ott voltam mellette mikor élet-halál küzdelmet vívott a megáradt Bodrog hullámaival. Öten indultunk evezni azon a végzetes péntek délutánon. Másodmagammal előreindultam az egyik csolnakon. A Bodrog közepéről még visszakéltottam: „no gyertek, hadd lássuk ki a legény.“ Versenyezni akartam . . . Azután az ő csolnokjuk felborult. Hiába igyekeztünk teljes erővel a segítségükre; már nagyon előre eveztem . . . Mielőtt elértük volna, tőlünk két méterre, Jakab Károly testét lehúzta az örvény . . . Két méter. Milyen kis távolság és mégis milyen nagy, élet és halál mesgyéje lehet.

— Magyar testvérem, hányszor evezünk el egymás mellett felelőn, balga versenyző kedvünkben? . . .

— Hányan fulladnak meg mellettünk, talán két lépésnél közelebb hozzánk, a bűn tengerében? . . .

— Ha evezni mentek pataki diákok, akár a Bodrogon, akár az élet vizeln, csolnakaitok egymás mellett menjen!!! Ezt üzeni egy halott . . .

Elvitték a pataki harangot . . . Az érzelgősek könnyeztek . . . Aztán a könny hazafias lelkesedés tüzévé változott szemükben: „Nem baj, itthon Isten szava volt, most már az Ő szava véd bennünket odakint is . . .

— Én nem könnyezek . . . Egy darab érc volt csupán . . . Csak a szám íze válik keserűvé; mert legalább ez az érc darab eddig az Élet Urához hívta az embert. Most már az is a Halál szolgájává vált az ember kezében.

— Az ittmaradt nagy harang szomorúan szól, mintha a párját hívná. Melyik lesz erősebb?! . . .

— Rákóczi öreg harangja! Vissza tudod-e hívni az eltávozottat, vagy te is utána mégy?! . . .

— Ha az emberek szívét nem tudja Istenhez vonni a magyar tornyokból összetörten kidobott harangok utolsó sikolya; rátok sem vár más sors ittmaradt harangok, mint, hogy egy utolsó halálsikolyással összetörten zuhanjatok a torony lábához, melyben évszázadokig hűségesen szolgáltatok az Élet Urát . . .

— Ember, az ittmaradt harangok még hívnak!!!

Sdg.

NINCS EGÉRÚT

VAN SAS-ÚT.

Ötvenkilencedikszer számolunk be ezen a helyen az Ifjúsági Közlöny és a pataki diákság évi munkájáról. Most visszanézve a végefelé közeledő évre, keserűen kell megállapítanunk, hogy „egy talentumos“ nemzetség vagyunk. Keveset kaptunk: alkalmatlan volt a megtépzott iskolai év is az eredményes munkára. Tehetségben is sokkal kevesebbet kaptunk, régebbi, „öt talentumos“ pataki nemzetségeknél. Már elinduláskor tudtuk, hogy nem leszünk képesek olyat alkotni, mint békés idők gazdagon megáldott nemzedékei. Nem is a kevés eredmény vádol most bennünket, hanem az, hogy mi is beleestünk az „egy talentumosok“ hibájába: Elásztuk a kincset. Nem vett el kezeink között az örökség, de nem is gyarapodott. Keserves kínnal igyekeztünk megőrizni, azt amit régi pataki diákok hagytak ránk. A munkatáborok templomépitő csákányával vermet építettünk kincseinek számára, hogy el ne vesszenek. Most évvégén, bizony nagyon kevés kamattal jövünk számadásra. Ami keveset szereztünk, az is csak az Úr Isten kegyelmének köszönhető, Aki még a mi lagymatag és lélektelen munkánkat is megáldotta.

— De ne álljunk meg most sajnálkozni a felett, hogy mit nem tettük. Ne ássuk el ezzel még a jövői lehetőségeket is. Hanem töröljük ki szemünkből a sajnálkozás s bűnbánat könnyeit és próbáljunk előre nézni: Mit tehetünk ezután?

— Legtöbb munkánkat külső akadály gátolja. Hogy vigyük tovább? Egészen körül vagyunk zárva. Nincs lehetőség. Nincs egérút semerre! Még jó, ha meg tudjuk őrizni a kincset...

— Körülzártá az ellenség magyar református Sionunkat, s a nagy Ámító tábort jár körülöttünk s a kétkedés mérges nyilait lövöldözi a hívek lelkébe. Szinte teljesen képtelenek vagyunk vele szemben a győzelemre. Szinte lehetetlennek látszik a lelkek Istenhez való vezetése, amikor a külső körülmények úgy megkeményítik a szíveket s magunk is nem egy találatot kapunk ama kart és szívet megbénító mérges nyilaktól.

— Magyarságunk várát is mindenfelől körülzártá az ellenség. S csak a legnagyobb áldozat és Isten kegyelme által, ha ki tudunk szabadulni, a „vér és arany“ gyilkos csapdájából. Egérút nincs vagy győzünk vagy meghalunk.

Hiába tekintünk jobbra vagy balra, nem látunk lehetőséget a szökésre és segítséget várva és hiába nézünk akár merre. Mit tegyünk hát? Adjuk meg magunkat. S várjuk a kegyelemdöfést? . . . Nem! . . . Egy lehetőség még van. *Függőleges irányban még szabad az út* . . . Ha úgy körülzárták is a sziklavárat, hogy egy egér sem tud kiszökni, a sas még mindig fel tud szállni. Ha nincs „egérút“ lépünk a „sasútra.“ Ha a pokol minden ördögével szövetkezik is angol és orosz, nem tud úgy körülzárnunk bennünket, hogy lelkünk ne legyen képes Istenhez emelkedni erőforrásért!

S van még egy lehetőség: Ha nagyon tombol a vihar, recseg a törzs és töredezik a korona, a gyökér erősen kapaszkodik a földbe és nem engedi kidőlni a fát.

E két lehetősége van a mi megmaradásunknak: ha olyan mélyen eresztjük gyökerünket az ezeréves humuszba, a magyar népi lélekbe, hogy a legnagyobb úrméretű bomba sem képes onnan kiszakítani; *s ha egérút keresés helyett felfelé törekszünk Isten felé és csak Tőle várunk segítséget.*

Pataki Diák és Magyar Testvér ezt teheted és ezt tedd: Ereszd minél mélyebbre gyökeredet, azáltal, hogy könyvből és személyes érintkezésből egyre jobban igyekszel megismerni a magyar lelket; S magad és más lelkét igyekezz az Ige és imádság által felemelni e piszkos és gázszos földről.

Lemondóan szoktuk mondani: „Minket már csak az imádság tart“ . . . S ez nem mese, minket már csakugyan *csak* az tud megtartani. De ha elég erős az imádság tartókötele, ne félj hogy elveszünk. *Fondd hát a te imád cérnaszálát is bele ebbe a megtartó kötelbe! Imádkozz Testvér!*

A. J.

Imádság az LIX. év végén.

„ÁLDJAD ÉN LELKEM AZ URAT” 103. zs.

Kegyelmes Istenünk, hozzád emeljük mégegyszer szavunkat ez esztendő határkövénél. Visszanézve az elmúlt évre, hálaadással áldjuk a Te háromszor szent nevedet. Áldunk, hogy gonoszságunk ellenére megtartottál, hogy a megpróbáltatásokban velünk voltál és a te szolgálatodra készítettél, hogy bűneinkből tisztulást kínáltál, hogy restségünk ellenére megáldottad a mi munkánkat.

A jövőre reménykedve nézünk a Te áldott közelségedből. — Féltnek Ura tartsd meg a mi életünket, ments ki bűneink sírjából. — Békességnek Istene, küld el nekünk a békességet, amit a mi gonoszságunk száműzött e földről! Add a Te békességedet a mi háborgó lelkünkbe.

Könyörgünk Atyánk, a Te pataki népedért, e lap olvasóiért és íróiért. Őrizd meg lelkünket, testünket és ha kedves Te előltd, engedd meg, hogy a jövő esztendőben újra épülhessünk egymás hite által és újra dicsérhessünk Téged, Atya, Fiú, Szentlélek Úr Isten. Amen.

TÜKÖR ELŐTT:

Április 19, szerda.

I. Tim. 4:9.

Könyörülj rajtam én Istenem! Ámen.

Olyan gazdag ez az ige, hogy nem mehetek tovább, meg kell állnom ennél az egy versnél: „Igaz ez a beszéd.“ Ez a mi igehirdetésünk alapja, oka, lényege. Hogy nem számárság, nem fantazmagória mindaz, amit nekem is hirdetnem kell, hanem valóság, élő igazság, igaz beszéd! Nemcsak az előbb elmondott versek tartalmára vonatkozik, hanem az egész Írásra: igaz! Szeretnék hangosan kiáltani az örömtől, hogy Isten ezzel vígasztal meg engem: igaz ez a beszéd.

De nem lehet ennél a pontnál megállni, tovább kell menni: ép ezért méltó ez a beszéd az elfogadásra. Csak azért méltó, mert igaz. Tudja jól az apostol, hogy emberekkel van dolga, akik mindig mindenben az igazságot keresik. Ép ezért el kell fogadnom nekem is ezt a beszédet, ép ezért kell hirdetnem és ép ezért kell elfogadni mindenkinek. Igaz beszéd — elfogadás. — Lehet, hogy ez már nincs benne az Igében: rám nézve ennek az Igének azt a következtetését tudom levonni, hogy igaz beszéd igaz embert kíván. Hogy az igaz beszédnek igazsággá kell tennie az embert s az embernek is igyekeznie kell magát ehhez az igaz beszédhez tartani, úgy élni, hogy méltán hallgathassa s fogadja el ezt az igaz beszédet. Légy áldott Uram ennek az Igének drága tanításáért Ámen.

Április 20, csütörtök.

I. Tim. 4:10.

Az előbbi csodálatosan szép tanításból következik ez a 10. vers. Az apostol bizonyosságot tesz az evangéliumról. Mit is jelent ezt az igaz beszédet hirdetni? Fáradságot és szenvedést. Ó, én nyomorult ember hol van az én szenvedésem és az én fáradságom? Szenvedtem-e én valamikor az evangéliumért? Soha. Szidtak engem érte? Ki mertem-e állni bátran mellette? Nem, nem és nem. Fáradtam érte? Talán igen, de akkor is pénzért, gyűjtésért vagy kötelességből. Pál őszintén elmondhatja magáról ezeket a verseket, én nem. Milyen büszke az apostol hangja: reménységünket az Urba vetettük. Ezért szenvedtünk. Mert aki az Urban bíz, az mindig szenved, akinek van bátorsága ahhoz, hogy nyíltan hirdesse azt, hogy ő az Istené, azt kigúnyolja, megveti, ez a világ. — „Isten minden ember megtartója, kiváltképen a hívóké“. Hát mégis személyválogató az Isten? Nem, de a hívők jobban megtapasztalják az Ő megtartását, jobban érzik, annál is inkább, mert hitük van, hitet adott nekik az Isten. És Isten mindenkihez irgalmas, de irgalmának jutalmában mégis csak a hívők részesülnek az ítélet napján. (Különben az Igének ez a része nem elég világos előttem.)

Légy velem Atyám ebben az éjszakában is Fiadért Ámen.

*Jakab Károly**

*Jegyzet: Halála előtti két utolsó napon elmélkedett ezek felett az igék felett,

JAKAB KÁROLY

A Bodrog az idén is megkívánta áldozatát. Április 21-én teológusok indultak evezni a megáradt folyón. Egy csolnak felborult és három utasa közül egy, **Jakab Károly** III. é. teológus belefulladt a vízbe.

Jakab Károly 1922. október 23-án született Szatmárnémetiben. Szegény ácsmester nagyobbik fia volt. Elemi és középiskoláit a román megszállás alatt lévő Szatmárnémetiben végezte, s a felszabadulás után, 1941-ben az első „magyar érettségien“ fejezte be jeles eredménnyel a középiskolát.

1941. őszén Debrecen helyett Patakra jött teológiára, gondolván, hogy a pataki szellem jobban megfelel, az ő kisebbségi sorsban edzett és erős munkához szokott lelkének. Itt hamarosan otthon találta magát, s rövid idő múlva ő az „erdélyi“, egyik „legpatakibb“ diák lett.

Hite és tehetsége csakhamar becsültté tette tanárai és tanulótársai előtt. Első pillanattól kezdve legmunkásabb teológus volt. Fáradhatatlanul vitte az Igét a pataki tanyákra. Mint a magyar dal és a magyar nép szerelmese regősutak alkalmával szinte az egyházkerület minden vidékén harcolt a magyarság felébresztéséért, s hirdette mindenütt az Ur Isten igéjét.

Életének két pólusa volt: Isten és a magyarság. Ezért küzdött szószékről, mint igehirdető, dalban, mint regős és tollal, mint az Ifjúsági Közlöny főmunkatársa.

Szerette a dalt és szerette a könyvet. A halál is e két dolog szolgálatából szólította el. Ő volt ebben az évben a főiskolai Kórus elnöke, és az Akad. Ifjúsági Könyvtár könyvtárosa.

Halála nagy veszteség számunkra: Azt hiszem nagyítás nélkül mondhatom, hogy a leghívőbb teológust; a legmunkásabb szolgát, a legtehetségesebb diákot, s a legszeretőbb és leghűségesebb barátot gyászoljuk benne.

Most akiket itthagyt, néhány vonással próbáljuk megrajzolni a képét, ahogy legmélyebben vésődött lelkünkbe és ahogy most is él bennünk:

A testvér.

Élet fakadt egy szép őszön 22 esztendeje. Kicsi apróság, szüleinek reménysege, szemefénye volt. Lassan zöldült a fiatal hajtás, Isten nagy-szerű palántája és még eközben is hervasztó szelek gyengítették. Mire értelme nyilladozott a családi tűzhely éltető melege, lassan hidegre fordult, talán Isten csodálatos akaratából, hogy hamarabb kelljen neki gondolkozni mint más hasonló korúnak az emberek végtelen nagy nyomorúságáról és Isten hatalmáról.

Elemibe járt, amikor súlyos betegség támadta meg, amúgy is gyenge testét és jajszó nélkül türt és hallgatott. Szerettei aggódva állták körül ágyát, most is hallom Édesanyánk szavát: „Kis fiam mid fáj, hadd segítsék.“

Egy szó nem hagyta el ajkát. Isten erősítette meg benne a lelket. Aztán gimnazista lett. Tanárainak reménysége. Szerény csendességéért igen szerették tanárai is és osztálytársai is. Szerették és ő is tudott szeretni.

Hogy örült, amikor még mint kis diák kirándulásra készült osztálytársaival. Nagy örömmel készült és amikor visszaérkeztek, sírva jött várakozó szeretteinek a karjai közé: „Kifújta a vonatablakon a szél a sapkámot és most honnan lesz másik.“ — Aztán szép nyári estéken együtt eregettük a sárkányokat versengve egymással; kié megy magasabbra. — Hányszor zavartak el a szunyogok a csendes Szamos partjáról a hosszú lubickálások és vídám játékok után. Egyszer ő még mint kis elemista, én meg még ifjabb vágyakozva nézegeltük a tulsó parti homokokat, el is indultunk oda és majdnem máshová érkeztünk meg. Néhány esztendő múlva egy másik folyó őt mégis elvitte. — Micsoda öröm volt az első hosszú nadrág, hogy örült neki. — A konfirmáció és az első úrvacsoravétel; megfogadtuk, hogy ahányszor csak lehet, annyiszor megyünk az úrasztalához. És megtartottuk . . .

— Testvér — szomorúan kószolgom e szó értelmét immár . . . jó volt, nem civakodott, csendesen szeretett és azt nem is mutatta; érezni is ritkán lehetett . . .

Milyen boldog volt, amikor már semmi nem akadályozta abban, hogy Isten szolgálja lehessen, amikor aztán haza-haza jött boldogan tett bizonyágot, hogy Isten volt vele, amikor ezt a hivatást választotta.

Kedves Testvér . . . Jó Testvér . . . Szeretett Testvér, pihenj immár boldogan, megtaláltad azt, Akit kerestél . . .

Jakab Mihály.

A barát.

Nagy lelkiharcot vívtam. Meghasonlítottam magammal, az emberekkel és Istennel. Csak két feleletem volt mindenre: „nem igaz“ vagy „nem érdemes“. Cinikus arccal hallgattam barátaim szeretetteljes érveléseit, és fanyar mosollyal legyintettem rájuk.

Mikor már kifogytak az érvből s lehorgasztott fejjel, tehetetlenül álltak, Jakab Károly csendesen megszólalt: „Imádkozzunk!...“ Könnyes szemmel imádkozott, s én konok közömbösséggel hallgattam . . . Mégis ittmaradtam. Köszönöm Testvér! . . .

Adorján József.

Az Ige szolgálja.

Tavaly középfülgyulladásra volt. Meg is lékelték. Utána baloldali arcidegbénulása maradt, — csak a félszájával mosolygott, — csak a félszemét tudta rendesen használni. Megviselte a betegség, — mégis jött regósútra. Ő prédikált Józsefmajorban. Már sápadt volt, mikor felment a szószékre. „A mi segedelmünk . . .“ és jött segedelem. A test már nem bírta. „Az orcája fényes vala“ — nemcsak a belső tűz miatt, hanem a veritéktől is. Két kézzel kapaszkodott, hogy el ne szédüljön.

Pedig még csak tükör által látott.

Karasszon Dezső.

A könyvtáros.

Gyakran jártam hozzá a könyvtárba. Volt úgy, hogy két naponként vittem ki tíz-tizenöt könyvet, meglehetősen vegyesen. Amikor kopogtam az ajtaján s ráköszöntem: Szervusz Jackie! Mindig így fogadta: „Tudtam, hogy csak Te lehetsz!“ Ilyenkor rendszerint kis állólámpája mellett találtam az asztalnál, ahol dolgozgatott.

De sohasem volt olyan sürgős dolga, hogy egy-két percet ne beszélgettünk volna. Pedig unhatta már a sok zaklatást. Még sem haragudott érte. Szolgálatnak tartotta ezt is s hűséggel, hozzáértéssel végezte.

d. Szabó László.

A népdal szerelmese.

Ha valaki a folyosón népdalt énekelt, az nem lehetett más, mint ő. Aránytalanul nagy lépteinek kopogása és nóták üteme, dallama szinte elválaszthatatlanok voltak. Megszoktuk itthon, hogy dalolt; újat tanult és újra énekelt.

1943. októberében Pápán voltunk cserediákok. Csak az első nap volt számára idegen a környezet. A másodikon már úgy élt mint itthon. Fújta a nótát a kollégiumban és az ideiglenes otthonában, a: „pince-lakásban.“

Minden érdekelte ott. Szerette volna megismerni egészen közről a vidék igazi arcát. El is határozta, hogy egyik vasárnap kimegy egy közeli faluba, Bödögére ígét hirdetni. Valami akadály miatt azonban nem lett belőle semmi. Minden érdekelte, de a fegőbb vágya ott is az volt, hogy birtokává tegyen mindent, ami szépet a nép teremtett. Énekelt és énekeltetett, tanított és tanulta a Dunántul sok-sok dallamát.

Az ottani Faluszeminárium akkor készült őszi kiszállásra. Velük tanulta és fujta a nótákat. Az egyik ifjú megpendítette azt a lehetőséget, hogy minket is elvisznek a Balaton környéki kiszállásra. Azon a napon madarat is lehetett volna vele fogatni. „Gondold el Samukám, meglátjuk a Balatont, de főképen látunk dunántúli falukat, falusi bácsikat, mamákat, házakat, hallunk jó nótácskákat. Fog érne annyit ez a két nap, mint a pápai két hét. „Számolta az órákat, kivonatolta a menetrendet, naplót fektetett fel, töltöttoljában tintát szívott, szóval aprólékosan felkészült az útra. Sajnos másodszor is verembe esett a reménye. Nem vittek minket. Akkor igen szomorú volt, ami ritkaság volt nála társaságban.

A magyar nóta mellett érdeklődött ő a rokon népek dolgai iránt is. Szinte ezen a réven szövődött a barátsága egy Szalay nevű teológussal, aki egy finn leánnyal áll levelezésben. Igen gyakran láttam őket együtt. Finn dallamokat dúdoltak és tanulta az olvasást. A szenvedélyes nótás kedve azonban időt engedett a teológusnak is. Kimásolta a Szalay finn nyelvű bibliájából az Úri imát és örömmel újságolta, hogy a „Miatyánk“ gyűjteménye ismét gyarapodott. Egyszer haza is hozta lakására és olvasta az ismerős részeket. Ekkor említette előttem, hogy neki milyen különleges nyelvérzéke van. Szinte alig ismeri a nyelv olvasási szabályait és mégis megy az olvasás. Így volt ez a francia, román, angollal is. Ekkor egy kicsit bánkódva sóhajtott fel, hogy bárcsak oly nagy lenne a szorgalma is.

A pápai cserediákságnak vége . . . Már Ó hazament . . . De itthagytá nekünk finnül és magyarul a „Miatyánk“ szavait: „Legyen meg a Te akaratod . . .“
Bányay István IV. é. th.

Az arca.

Két felejthetetlen arcot látok előtűnni a mult homályából. Az egyiket első találkozásunkról őriztem meg. Hosszú, keskeny, határozott arc, mély, csillogó szemekkel, magas homlokkal s beszédre nyilló ajakkal, mely szórta a jövődö terveket.

A másikat utolsó búcsútlan találkozásunkon láttam. A Bodrog sárga vizében sápadt, meredt, haláltusában kifáradt arc sülyedt a mélybe.

Berecz István.

Lelki arca.

Ugy van előttem sokszor, mint amikor betegen feküdt, súlyos műtét után a kórházi ágyon. Milyen türelemmel, megnyugvással hordozta szenvedését. Nem panaszkodott fájdalmainra, nem zúgolódott, hogy az éjjel nyugtalanul aludt. Amikor megálltunk ágya előtt, s nem tudtunk mit mondani, még Ó vigasztalt bennünket és bizonyosságot tett Isten gondviseléséről. Nyugodtan feküdt a műtő asztalra, erőt Isten Igéje adott neki. Kórházi istentiszteletről vitték a műtőbe. Mikor meggyógyult akkor mindig ez a bizonyosságtévés hangzott ajkán: „Megsegített az Isten.“ Ilyen bizonyosságtévő erőt még nem láttam, áldott az Isten, hogy általa is hirdette számomra és számunkra az Igét. Legyen áldott emléke!

Vidits György.

AZ ÚR ÚGY AKARTA. (Jakab Károly halálakor.)

Alapige: Jakab 4 : 14—15. és Máté 6 : 10.

Jakab Károly testvérünk, aki elvétellettőlünk, alapigénkről ezt a bizonyosságtételt hagyta hátra számunkra: Mióta theologus vagyok, ha terveimről beszélek, mindég hozzá teszem: „Ha Isten is úgy akarja, ha Isten megsegít.“ Mindezt nagyrészt ennek az Igének köszönhetem. A theológián olvastam először ezt az Igét, s mindjárt hatással volt rám.

Addig nem nagyon beszéltem így. Azok közé az emberek közé tartoztam majdnem mindég én is, akikről a 13-ik vers szól. Nagyon biztosra veszi a legtöbb ember ezt az életet. Nagy lelkesedéssel tervezget s úgy beszél terveiről, mintha azok valóságok volnának s nem gondol arra, hogy beteljesedésük függ Valakitől. Pedig Istennel szemben nem viselkedhetünk így, mert életünk füst és pára az Ő kezében, úgy történik minden, ahogy Ő akarja. Azt kell mondanunk: „Ha Isten úgy akarja.“ Hála légyen Istennek érte, hogy mind jobban és jobban tudok bízni Istenben s hittel tudom mondani: Ha Ő úgy akarja.“

Legyen meg az Ő akarata, aki *így* akarta. Gárdonyi egri sírkeresztjén ez van felírva: „Csak a teste.“ Neki most még a teste sem. Az a vékony, vézna test sem, melyet olyan gazdag lélek edényévé tett a Teremtő . . .

Elment a szatmári ácsmester fia vézna testén szinte csak annyi ruhával, amennyivel a názáreti ács fia, az Ő Mestere szenvedett és halt meg a kereszten mindnyájunkért . . .

Templomi, imatermi, szószékek, bibliakörök, tanyák, szórványok, családlátogatások szorgalmas, buzgó, fáradhatatlan igehirdetője. Az Ige fiatal fogja egyre inkább mesterévé válik annak, hogy kell másokat is eljuttatni az Ige boldog rabságára . . .

Rendszeres és buzgó imádkozó. Imaélete harctér, amelyen naponta vívódik belső embere egyre tökéletesebbé válásáért . . . — Regős munkájában a magyar lélek, a magyar dal szerelmese. Ezen a munkaterületen is annyit darabolt, osztogatott a maga életéből, hogy százaknak, ezreknek jutott belőle. — Egész lényével theologus, aki nemcsak a szívét, hanem értelmét is maradék nélkül oda akarta adni Urának . . .

Jakab Károly élete, a ma sokat használt katonai kifejezéssel élve: állandó bevetettség, bevetése egész valójának mindég abba a szolgálatba, amivel foglalkozott. S amikor elvétetett tőlünk, ennek a fiatal életnek elvesztésénél talán jobban érezzük, mint máskor, hogy a halál ellenség. Olyan ellenség, aki szinte egyetlen ponton, egyetlen óvatlan pillanatot lesett ki, amikor csontkezeivel elragadhatta az életnek benne lüktető bőségét.

Hogy nem tudtunk vigyázni reá? — jajdul fel bennünk egy kínzó bűntudat, egy marcangoló felelőség. Hogyan számolunk be vele övéi és Isten előtt? Hogy nem tudtunk őrizői lenni? Jaj, nagyon emberileg szólnunk, ha így beszélünk, nem gondolva arra, hogy minden élet füst és pára és minden történésében az Uristen akarata teljesedik be. Jakab Károly halála is arra tanít mindnyájunkat, hogy hiába minden vigyázás, hiábavaló lett volna minden emberi gond azzal szemben, amit Isten határozott. Nem vádolhatjuk azokat, akik halála perceiben hozzá közel voltak. De mulasztás lenne, ha meg nem hallaná ki-ki azt a figyelmeztetést, amit Isten mindnyájunknak, de elsősorban azoknak szól, akik az ő halálának tanúi voltak.

Emlékezzetek utolsó segélykiáltására. Ebben Isten is szólt és intett: *Legyetek vigyázók!*

Élő hittel és reménységgel nézünk elköltözött testvériünk után. A közöttünk üresen maradt hely gazdája jobb helyet kapott az atyai örök

hajlékokban. Ha szem láthatná, fül hallhatná és emberi értelem elgondolhatná az öröklét titkait, melyeket Isten elkészített az Őt szeretőknek, talán még azok sem kívánnák Jakab Károlyt vissza, kik legjobban szerették és benne legtöbbet veszítettek. Ha Jézus azt akarja, hogy övéi Vele legyenek, senki sem vonhatja kétségbe azt a jogát, hogy övét magához vegye.

Hazahívott testvérünk mindennapi elmélkedéseiben az utóbbi hetek során meglepően sokat foglalkozott azzal a gondolattal, hogy világosabban szeretné látni az örökkévaló titkok tőlünk elfátyolozódott értelmét. Isten csodálatosképen érlelte, készítgette az ő lelkét ezekben a gondolatokban is a hirtelen hazatérésre. Ha látni vágyott, azóta bizonyára lát is. Világosabban, tisztábban, mint a mi gyarló szemeink. Számára az Istenről való beszéd, a theologia, már Isten szemlélésévé, theofániává lett: fedetlen arccal láthatja a dicsőség királyát, akinek lebíratatlan akarat uralkodik mennyen és földön. Aki Jakab Károlyval is szaporította választottaik számát, s aki annál előbb elhozza az Ő új országát, menél hamarább betelik övéinek száma.

Legyen meg mindég az Ő akarat. A mi füst és pára, életünk pedig legyen mindég készen arra, hogy a hívás készületlenül ne találjon.

Dr. Szabó Zoltán.

Szomorú mese, boldog valóság.

(Jakab Károly emlékének.)

*Tegnap néhány ifjú szíve
összedobbant néma ijedtséggel.
Jött a kegyetlen hír
gyors, sebes szárnyon :
A Bodrog vize perbeszálta az éggel !*

*Duzzadt a forrás. Szennyes vize
bővebben ömlött, mint szokott máskor . . .
Piszkos hulláma, tajtékot vet
A vízben álló fűzfák tarlott fejére . . .
A szennyes ár mindent eltakar . . .
Tombol a folyó : embert akar !*

*S három élet a vízbe hullt.
Egyet megfogott a kegyetlen folyó.
Hiába volt minden.
A segítség lángja hiába
volt az égisz lobbanó,
a folyó fogta s el nem engedte . . .
A rohanó árban hirtelen
eltűnt gyenge teste.*

*S az ár fújta győztes énekét.
Hiába minden! Győztem!
Elvettem egy ember életét!
Hiába, hiába, hiába minden!
En vagyok a győztes!
En vagyok az Isten!*

*Aztán lenyúlt érte Isten..
Lelkét szívárvány-kézzel fogta fel:
kettősen tündökölt az égi jel...
s szólt a szívárványban, messzehallhatón:
Te folyó s lelkek, kik lent maradtatok!
A győztes örökké én vagyok!
Megölted folyó, de csak a testét!
Lelke az enyém s ez a drága lélek
örökké él, mert én vagyok az élet!*

D. Sz. L.

Szemelvények Jakab Károly írásaiból.

Nagypénteki gyász a megváltás tükrében.

(J. K. nagypénteki prédikációja.)

Lekció: Ésaías 53.

Textus: Ésaías 43:1/b.

K. T. Vannak emberek, akik nem azért olvassák a Bibliát, hogy lelkiüket táplálják vele, nem azért, hogy erőt, biztatást merítsenek belőle, hanem azért, hogy érdekes számadatokat írjanak ki belőle. Ezek a bogarászó, ráérő tudósok, megszámlolják hány szóból, hány betűből áll a teljes Szentírás, hányszor fordul elő benne az Isten neve, Krisztus Jézus neve stb. Egy ilyen kutató tudós ember számolta meg azt is, hogy ez a kifejezés, ez a két szó: „ne félj” 366-szor fordul elő a Bibliában. Milyen csodálatos testvéreim, hogy az esztendő minden egyes napjára jut egy biztatás: ne félj. Mert Isten jól tudja, hogy nekünk mindig van alkalmunk a félelemre, hogy életünk félelemből áll. Ma különösképpen összeszorul a szívünk, hallva, látva az események gyors forgását. Ezen a nagypénteken is így szól hozzánk az Isten: *ne félj!* Hogyan? Kérdezzük csodálkozva, hiszen a nagypéntek a gyásznak, a szomorúságnak az ünnepe, hogyan, miért van ez a biztatás? Igen, testvéreim, a nagypéntek a bánat ünnepe, legalább is annak kellene lennie. Hiszen gyászolni kell ma minden keresztyén embernek. Úgy kellene érezni magát mindenkinek, mintha temetésen lenne: az Isten Fiát temetjük. Mindnyájan megkaptuk a gyászjelentést, melyről könnyfátyolos szemmel olvashatjuk, hogy a názáreti Jézus rövid, de kimondhatatlan szenvedés után, egy imádkozó és egy káromkodó gonosztevő között az Atya kezébe tette le a lelkét. Vagyis emberileg mondva: meghalt. Élt 33 évet. Gyászolják a 11-re apadt 12 és kiterjedt lelki rokonság. Sírni kell ma, mert meghalt, leesett a mi fejünknek

koronája. Hát nincs akkor okunk a félelemre? Hát nem volt okuk a félelemre a tanítványoknak, akik egyedül maradtak, mert elhagyta őket a Mester, az asszonyoknak, akik ott sírtak a kereszt tövében? Igen, ez mind igaz, s Isten mégis, a kereszten függő Jézus mégis azt mondja: *ne félj!* Mert nekünk éppen a nagypénteki gyász hozta meg az örömet, mert a nagypénteki félelem változott át húsvéti győzelemmé és örömmé. Ezért hirdeti nekünk ez a mai nagypéntek a tanítást, az örömet: *ne félj!*

1. Ne félj, mert megváltottalak!

Általános most a panaszkodás, Testvéreim, hogy ez a világ elfordult Istentől. Az emberek sokkal inkább hisznek a fegyverek erejében, a saját maguk elgondolásaikban, mint az Isten megsegítő kegyelmében. — A templomok a legtöbb helyen üresek, legfeljebb csak ünnepnapokon telnek meg. Ennek a szomorú jelenségnek az okát kutatva, egyesek azt látták meg, hogy ez azért van, mert igen sokat hallunk Istenről, vallásról, s ezek nem mondanak már nekünk semmi újat. Nem értjük, hogy mit jelentenek ezek a szavak: megtérés, újjászületés, kereszthalál, Krisztus véráldozata. Annyit hallottuk már ezeket a szavakat, hogy teljesen elkoptak, elszürkültek. Tudjuk-e pl. mit jelent ez a szó: megváltás? Ez a nagypéntek lényege, a nagypénteki szenvedéstörténetnek egy szóba való összefoglalása, nagypénteken ez történt: megváltás. Nagypénteken azért nem kell félni és szomorkodni, mert Krisztus engem megváltott. Megváltani annyit jelent, mint megvenni. Régen, amikor még rabszolgákat tartottak a gazdag emberek, csak úgy szabadulhatott meg az a szerencsétlen rab, ha valaki pénzen megváltotta őt gazdájától. A megváltás tehát megvétel. Amikor tehát Krisztus azt mondja: *ne félj, mert megváltottalak*, akkor ezt mondja: megvettelek téged, drága árat fizettem érted. Hogyan, hát én rabszolga lennék, kinek a rabságában sínylődöm én? Testvérek, mi mindnyájan rabok vagyunk: rabjai a Sátánnak, aki minket láncokkal kötözött magához, rabjai saját magunknak. Krisztus ebből a rabságból váltott meg bennünket, ebből a rabságból vett meg engem. Drága árat fizetett értem. Nem pénzt, mert a Sátánnak kevés volt a pénz: vért követelt és vért kapott. Ezért véres ez a mai nap, ezért véres a golgotai kereszt, ezért csöpög a sebekből a vér, mert a megváltás vérbe került. A megváltás szabadságot, új életet jelent. Az élet pedig mindig fájdalommal jár, az édesanya is kínos fájdalmakkal fizet meg azért, hogy gyermekének életet adhasson.

De mi hasznom van nekem ebből a megváltásból, mit jelent az, hogy Krisztus engem megváltott, megvett a Sátántól? Azt jelenti, hogy valaki elszenvetde helyettem a büntetést azért a sok undok véteért, mellyel én életemet élem: a sok zúgolódásért, káromkodásért, a parancsolatok megszegéséért, mások megrágalmazásáért, vérem, testem kívánságainak teljesítéséért. Mindezekért szörnyű kínokkal kellett volna lakolnom, minden nap szenvednem kellett volna, s Krisztus éppen ettől szabadított meg engem. Magára vette az én keresztemet, azért, hogy új életet adjon nekem, hogy elindítson az igazság útján.

Érezzük-e ennek nagyszerűségét Testvéreim? Megváltott bennünket Krisztus. Megváltattunk! Ne féljünk tehát a holnapi naptól, amelyik nem tudjuk, hogy mit hoz ránk, ne féljünk mindattól, ami körülöttünk törté-

nik, ne aggodalmaskodjunk, mert mi megváltott emberek vagyunk. Rajtunk Krisztus Jézus vére van s ez a vér a mi új életünket jelenti.

II. Az ige azonban nagyon jól ismer bennünket. Tudja, hogy a mi értelmünk mindig akadékoskodik, kételkedik, nem hiszi el a megváltás tényét sem. Ugyan, hát Isten éppen én velem fog törődni? Igaz, hogy Krisztus minden embert megváltott, de hát ebből a nagy általánosságból igen könnyen kimaradhat egy ember. Éppen én vagyok az, akivel gondol az Úr, éppen az én bűneimet látja, az én életemet akarja megváltani? Igen, testvéreim. Éppen teveled és éppen énvelem törődik Jézus. Mert így beszél tovább: ne félj, mert *neveden hívtalak téged*. Krisztus néven hívott engem, a kereszten ő ép engem váltott meg. Isten olyan jól ismer engem, annyira számontartja életem minden napját, hogy még a nevemet is tudja. Nevemen szólított engem, hívott engem magához. Nem maradhatok tehát ki a megváltásból; nem feledkezett meg rólam Krisztus, mert nagypénteken az a vérző száj nevemen hívott engem. Magához szólított: még ma velem leszel a paradicsomban. Van-e hát okom a félelemre, amikor Jézus még a nevemet is tudja?

Ez azonban azt is jelenti, hogy nem bujhatok el a többi ember között, nem élhetek úgy, ahogy akarok, mert Isten úgy is tudja, ki vagyok. Az ő néven hívása azt jelenti, hogy magához hív, azt akarja, hogy Őt szolgáljam. Amikor Isten magához hív valakit, akkor mindig rábíz valamit, egy feladat elvégzését. Minden prófétáját, minden kiválasztottját így hívta el: nevükön szólította őket. Ha a nagypénteki kereszttel azt mondja nekem, hogy Krisztus engem magához hívott, akkor nekem kötelességem hozzá menni. Kötelességem elfogadni a parancsot, a megbízatást: úgy élni, hogy tényleg az övé lehessenek, úgy élni, hogy keservesen tusakodjam nagy rab-szolgatartómmal, fogadjam el Krisztus felém nyújtott kezét, s induljak el a megváltottak útján, amelyik az örök boldogságra vezet. Nagypénteki gyülekezet, ne félj, mert Krisztus a keresztről neveden hívott téged, de vigyázz, mert a hívásra engedelmességgel, munkával, imádsággal kell felelni!

III. De ez még nem elég. Nagypéntek áldásának még nincs vége. Krisztus nemcsak megváltott nevünkön hívott, hanem a magáévá is tett minket. Ne félj, mert *enyém vagy*. Krisztus azért váltott meg minket, hogy a magáévá tegyen bennünket, hogy magához láncoljon. El tudjuk-e képzelni, hogy milyen nagy boldogság ez: Isten tulajdonában lenni? Minden ezért történt nagypénteken: ezért kellett valakinek, az ártatlan szentnek a legrettenetesebb kínok között meghalnia, ezért kellett az ő pirosuló vérenek mindent előntenie, hogy én az övé legyek. Az Istené vagyok! Ez a legnagyobb boldogság a világon, ninc sennél nagyobb öröm. Nem vagyok egyedül, mikor fogom az ekeszarvát, ő van velem, mikor verejtékezem, mikor aggodalmaskodom, bajban vagyok, ő van velem, ő őriz engem; mert én az övé vagyok. S ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Ez a tény adja meg a nagypéntek legragyogóbb fényét, legnagyobb félelemelozlató vigasztalását: mi mindnyájan Istenéi vagyunk. — Ő minket magához fogadott ingyen, a kereszttel gyötrelméért, Krisztusért. Ebből azután az én számomra az következik, hogy nekem kötelességem

megmaradni az ő tulajdonában! Vigyázzak arra, hogy el ne vesszek, hogy nehogy újra a sátán rabjává legyek. Mit kell tennem? Alázatosan hálát kell adnom a nagypéntekért, azért hogy engem Krisztus megváltott, nevemen szólított és magáévá tett. Ő elvégezte a magáét, most már én következem: törekedni a jóra, harcolni vágyaimmal, kísértéseimmel. Látni, hogy mit kaptam én nagypénteken, s mit kell adnom érte.

Egy kedves „mosolygó igazság“ meséli el, hogy egy nagypénteken az öreg hortobágyi gulyás beküldte bojtárját a debreceni nagytemplomba, hogy hallgassa meg, miről predikál a püspök. Délután halásápadtan megy vissza az iskolába soha nem járt bojtár a pusztába s mondja, hogy nagy újság van: azt predikálta a püspök, hogy megölték az Isten fiát. A gulyás egy darabig hitetlenkedve hallgatja, majd megcsóválja a fejét: nem lehet az igaz te, nagyobb híre vón annak.

Igen, lám az a baj, hogy nincs elég nagy híre annak, hogy megölték az Isten fiát, hogy egy ilyen napon valaki a kereszten azért halt meg ártatlanul, hogy megtörje a gonoszság hatalmát a földön.

Igénk ma is erre hívta fel figyelmünket: lássuk meg, hogy a nagypéntek vigasztalás, a nagypéntek: megváltás. Feleljünk erre a vigasztalásra szívből jövő, hálátelt imádsággal s Isten felé törekvő, Krisztus megváltottaihoz illő étellel. Ámen.

Szatmárnémeti, 1944. márc. 31-én.

ÉN ÉS A HALÁL.

1943. november hó 18.

A halál titok. Orvosok így hívják: megáll a vérkeringés, a szív — megszűnik az élet. Egyik pillanatról a másikra megáll az élet. Miért, mi okozza? Titok. Mi így mondjuk: elhagy bennünket a másik nagy titok: a lélek s az egyedülmaradt test nem élet többé. Mi az oka? Titok.

Többször elgondolkoztam már e kérdésen. Elképzelttem magam a halállal szemben. Ott fekszem a betegágyon, perceim vannak csak hátra, most még látok, hallok, érzek, a következő pillanatban vége mindennek. Miért? A válaszom csak ez lehet: Isten akarata, ő tudja hogyan s miért? Elképezem, hogy ott, a halálos ágyon? félnék-e a haláltól? Hogy érezném magam, ha csak ketten lennénk együtt: én és a halál? Félnék? Nem. Mert én úgy képezem el a halált, mint egy mütétet. Ott fekszem tehetetlenül, lekötözve a mütőasztalon. Tudom, hogy sorsom Isten kezében van. Fejemre borítják a sisakot: érezni kezdem az éter szagát: kábulok. Még hallok, még érzek, de mindig tompábban, mindig gyengébben, a zsibbadás, zszibongás mind erősebb és erősebb, aztán egyszerre vége: belehullottam a semmibe. De nem félek, mert utolsó öntudatos percemig imádkoztam. Ahoz, akihez a legközelebb vitt a halál szele: az én Atyámhoz. Ezért nem félek én a haláltól. Mert a halál nem elmulás, a halál álom. Az álomnak pedig ébredés a vége. Ébredés, mely trombitaszóra történik s aki ébreszt: Isten, a feltámasztó Úr.

Halottak nincsenek — mondta Maeterlinck. Én így javítanám ki: halottak vannak, de csak addig, amíg Isten akarja. A halál-élet. Új élet. Hogy a pokol vagy a menny a helye ennek az életnek, nem tudom, Isten tudja.

Az én halálom nem halál, hanem élet. Meghalnék-e holnap? „Jaj, ne, hisz fiatal vagy még — kiáltja sikoltja valami bennem — mit láttál, kaptál még az élettől?” Meghalnék — mondom — ha a Úr úgy akarja.

En és a halál. Nem én vagyok a fontos ebben a viszonyban, sem a halál, hanem: Istenfia: Krisztus.

*(Egészen kidolgozva: vallásos irodalmunk értéke lenne.
Csináld meg!)* *Darányi Lajos megjegyzése.*

A „belső szobából.”

Írta: DARÁNYI LAJOS.

Nehéz dolog a Jakab Károly magánexegéziséből csak néhány lapra valót kiválasztani. Az egészet szeretnénk adni. Ahogy napról-napra megfényesedik az arca a felülről jött fénytől és ahogyan felel minden nap a a felülről jött megszólításra, az adná ki teljesen a Jakab Károly egész lelki arcát. Azonban mégis le kell mondani az egészről.

De mi az a magánexegézis?

A romantikus kor naplójának evangéliumi unokája. Nem azt írja le benne az ember, amit látott ebből a világból, hanem arra felel, azt igyekszik megrögzíteni, ami Isten világából vált láthatóvá és érthetővé a kinyitott Biblián keresztül. Nem a környezetét szólja le, nem magát teszi meg bálvánnyá, hanem a maga arcát nézi meg az Ige tükrében. És azt az arcot látja szeplősnek, megmosogatásra szorultak. Nem a szív áll a magánexegézis központjában, mint valaha a naplóban. A magánexegézis központja a lélek. Nem kisasszonyka írja benne pirulva a érzeményeit, hanem egy férfi lélek vallja meg szerelmét a Vőlegény: Krisztus iránt.

Akkor kezd valaki igazán teológus lenni, amikor magánexegézist kezd írni. Ez a napi csendes óra eredményének írásba foglalása. Jakab Károly 1941 szeptemberében iratkozott be a pataki teológiára és egy iskolai év eltelte után, 1942. július 4-én már igazi teológus, akkor már megkezdte a magánexegézist. Jakab apostol levelén kezdte. Nemcsak névszerint, hanem lélekben is rokon vele.

A magánexegézis egyik nagy értéke a rendszeresség. Jakab Károly 1942. július 4-én kezdte és 1944. április 20-ig, 656 napon keresztül rendszeresen vezette. Amint maga megvallja, csak 1942 végén levő betegségében, amikor igen nagy kínok között az újhelyi kórházban szenvedett, mulasztott el néhány napot, de azt is pótolta. Különböző helyeken, különböző hangulatokban és lelki állapotokban mindig elővette az írást.

A magánexegézis további vonása, különösen Jakab Károlynál, az alázat és az őszinteség. Nem dicsekszik. Inkább azon kesereg, hogy Isten

dicsőítésében rest. Nem emeli, nem mentegeti, nem védi magát. Így aztán azelőtt aki dicsekvést vár, aki csak azokat az embereket tartja értékeseknek, akik magukat nagyszerűen tudják ajánlani, az ilyen ember előtt rejtve marad Jakab Károly minden értéke.

A legjellemzőbb mégis a Jakab Károly magánexegézisére a bűnbánat. Nem a farizeus hangján beszél Istennel, hanem a vámszedő hangján. Nem meri a szemeit magasra emelni és veri vala mellét. A bűnbánatnak ez a hangja nem régen került vissza az Anyaszentegyházba. Még ötven esztendővel ez előtt is az „emberi méltóság” hangján beszéltünk az Úristennel. Magunkat olyanoknak mutattuk és mondtuk, amilyennek lennünk kellett volna. A tényleges helyzetet felcseréltük az eszményi állapottal. A keresztyén élet kezdete a bűnbánat. A keresztyén élet a bűnbánatban éri el a maga igazi mélységét. Irodalmi síkban Makkai Sándor mondta ezt ki legelőbb az Ady vitában. Igen sok támadás érte miatta. Jakab Károly bűnbánó ember. Aki őt ezekben az önvallomásokban nem az ő Krisztusra utaltságban nézi, az elítélő véleménnyel lesz róla. Az úgy gondolja majd, hogy nem teológusnak való az ilyen „bűnös” ember. Mi pedig, akik ismertük, könnyezve mondjuk és írjuk, hogy: a teológusnak valók közül is az elsők között volt. Ilyen emberek, ilyen bűnbánó lelkek kellene, akik magukat vádolják. Majd védelmébe veszi őket Krisztus és Ő igazítja meg őket. Aki magát védi, Krisztus azt vádolja. Aki magát vádolja, Krisztus azt védi. Hisszük, hogy Jakab Károly is Krisztus megigazító védelme alatt volt és van.

Ezekkel a gondolatokkal kezdje el olvasni mindenki Jakab Károly magánexegézisét és ha nehezen is, de induljon el mindenki ezen az úton.

RÉSZLETEK MAGÁNEXEGÉZISEIBŐL.

1943. Május 27, csütörtök.

János 11:1—4.

A számonkérés idején te légy velem Ur Isten kegyelmeddel és segítő erőddel. Ámen.

Lázár feltámasztása csodálatos története az újszövetségnek. Nyugodtan mondhatjuk, hogy ez Krisztus legnagyobb csudája. Nagy csuda volt az ötezer ember megvendéglése, a kánai borszaporítás, a naini özvegy fiának feltámasztása, de ez volt a legnagyobb: Krisztus négynapos halottat támaszt fel. Most még csak az előzményeknél vagyunk.

Vala egy beteg, kinek nővérei ismerik Krisztust és Hozzá küldenek a hírrel. Ó, hány beteg van a világon, öreg-fiatal, férfi-nő, súlyosabb-könnyebb betegségben szenvedő, de vajjon mindnek a hozzátartozója Krisztushoz küld-e segítségért? Neki adja-e tudtul, hogy beteg valaki a háznál? Legtöbb betegség a sátán malmára hajtja a vizet. Ó, az a sok káromkodó beteg, ó, az a sok átkozódó hozzátartozó — az Isten venné már el ezt a szerencsétlent, minek él az ilyen? Imádkoznak-e Krisztushoz minden betegágyon és minden betegágy mellett? Mária és Márta nemcsak imádkoztak, hanem elküldtek az Urhoz, s tudtul adták neki, hogy Lázár beteg. Nem hívták, hogy jöjjön el, csak a hírt mondták meg neki.

S mit mond Krisztus? Különös dolgot mond: ez a betegség nem halálos, hanem az Isten dicsőségére való. Krisztus tudta, hogy Lázár meg fog halni, s hogy ő fel fogja támasztani. De én egy tanulságot vonok le ebből a néhány versből: a betegség csak akkor nem halálos, s csak akkor szolgál az Isten dicsőségének nagyobbitására, ha Krisztus közbelép. Ő mondhatja ezt a csodás kijelentést, s ő változtathatja a betegséget örömmé, boldogsággá. De ő nem lép közbe magától. Küldeni kell hozzá a hírrrel. Kérni sem kell, csak megmondani: Uram, beteg vagyok. S ő eljön. „Mert eltöröl Isten a síró szeméből minden könnyet.“

Köszönöm Uram, hogy most is megvigasztaltál Igéddel: küldeni kell hozzád, menni kell hozzád, s te jössz. Legyen áldott a te neved Ámen.

Május 28, péntek.

János 11:5—11.

Tedd el ezt a napot is a te dicsőséged szolgálatúra és nagyobbitására Hatalmas Isten Krisztusért. Ámen.

Jézus szerette Lázárt és testvéreit. Bizonyára meglátta lelküket, mikor náluk volt, vagy velük beszélt és a magáéhoz kötözte azokat. Lázár és testvérei a Krisztuséi voltak, mert Krisztus szerette őket. S mire képes ő azokért, akiket szeret? Elmegy oda újra, ahonnan el kellett menekülnie, mert életére törtek. Ez a legnagyobb szeretet. Krisztus szeretete ilyen kis jelekben is megnyilvánult. A szeretet ilyen áldozatokat is hoz. Az ilyen szeretet nem fél, nem aggodalmaskodik, az ilyenek a pokol kapui sem vesznek diadalmat, mert erősebb, mint a halál.

Ezután örök érvényű tanítást ad Jézus. Hát nem 12 órája van a napnak? (Ó, én nyomorult, az idő, a nap rövideje miatt panaszkodó ember! Hol van az a sok Jordánba esett óra, nap, hét?) A nappal járó ember lát, mert világos van. A nappal világosságot, ez pedig becsületes, tiszta, biztos járást jelent. A sötétben járó ember mindig megbotlik. Ha nem egy kőben, akkor saját magában, a saját maga vétkes testében és szívében. Mert a nappal Krisztust, az éjszaka pedig a sátánt jelenti. Aki vele (Krisztussal) jár, világosan jár, nappal jár, nem botlik meg semmi-ben. Aki nem jár vele, az éjszakában jár, s elesik. Mert Krisztus nélkül nem menni, járni, hanem csak bukdácsolni lehet.

Add édes Istenem, hogy Krisztussal tudjak járni, az ő világosságánál nézzem életemet, hogy ne kerüljek soha sötétségbe Ámen.

Május 29, szombat.

János 11:12—15.

E mai nap is a Tied legyen Istenem Ámen.

A tanítványok nem értették Jézust. (Ó, hányszor nem értették meg a mester mondását, intését, ó, én szegény, gyarló tanítvány, hányszor áltok értetlenül, vakon az Isten Igéje előtt! S én még tovább is megyek: nem is akarom megérteni a mestert.) A betegségben az alvás teszi a legtöbbet. A gyógyulás jele. A tanítványok is így vélekednek. Krisztus látja, hogy itt nyíltan kell beszélni. Itt nem lehet hasonlatokban beszélni, az embernek mindig a valóságot, a sokszor szörnyű valóságot kell megmondani. Lázár meghalt. Vajjon hogy érintette ez a hír a tanítványokat?

Megdöbbenek, csodálkoztak vagy csak egyszerűen tudomásulvették? Bizonyára részvétet éreztek a két egyedül maradt nőtestvér iránt. De arra nem gondoltak, hogy mit akar tenni Jézus. Ők nem tulajdonítottak olyan nagy jelentőséget ennek az esetnek. Mutatja ezt az, hogy így szólnak az Urhoz: Uram, ha alszik, meggyógyul. Van ebben az intésfélében egy kis csodálkozás, egy kis értetlenség, egy kis szemrehányás: hát mit törődsz annyit ezzel a Lázárral? Ha alszik, meggyógyul, s életben marad. Ha meghal, hát mit tehetünk vele, Isten akaratából halt meg s egyszer különben is meg kell halnia mindenkinek.

S a mester akkor még csodálatosabbat mond. Örülök, hogy nem voltam ott, ti érettetek, hogy higgyetek. Ő már tudja, mit fog cselekedni, a tanítványok nem.

Az ige utolsó része: de menjünk el ő hozzá, nagy intés számomra. Menjünk el a beteghez, s lássuk meg hogy van, mi lesz vele. Menjünk el, s nézzük meg. El kell mennem minden beteghez. Ez a beteglátogatás bibliai elrendelése, alapja. Ha Krisztus el tudott menni az ország egyik részéből a másikba Lázárhoz, én igazán elmehetek néhány lépésre az én beteg Lázárainhoz, s síró, bánatos testvéreimhez.

Add, hogy tanuljak minden nap a te Igéből Uram. Ámen.

Május 30, vasárnap.

János 11:16.

Gondviselő jó Atyám vagy!

A Tamás alakja eléggé ismert az írásból. Tudja róla mindenki legjellegzetesebb tulajdonságát, a kételkedést. Talán azért is hívják kettősnek, két ember lakik benne: egy hívő, s egy kételkedő. De nem is olyan rossz, elvetendő dolog a kételkedés. Az elhamarkodottság csak ártalmára van az embernek. Tamás azonban már túlzásba viszi a kételkedést. Nem szokása ez már neki, hanem életformája.

Most a jó oldalával mutatkozik be Tamás. Hirtelenkedik, hamarabb beszél, mint gondolkodik, de igen megszívlelendő dolgot mond. Nem is érti, miről van szó, csak azt tudja, hogy Krisztus el akar menni valahová, kövessük őt. Ő, csak ez lenne mindig a jelszóm: kövessem őt. Ne kérdezzem, hová megy, csak menjek utánna. Tamás a halálba is követni akarta az Urat. Nagy komolyság van ezekben a hebehurgyásnak látszó szavakban: követni Krisztust a halálig.

S milyen boldogság meghalni Krisztussal! Boldogság, mert ha vele halunk, vele támadunk is fel. Ezért érdemes vele menni s érdemes vele (= érte!) meghalni.

Követlek téged Uram, valahová mégy. Ámen.

Május 31, hétfő.

János 11:17—19.

Jövel Szentlélek Úr Isten!

Jézus elment és lázárt halva találta. Négy napos halott volt Lázár, mikor Jézus Bethániába ért. Nem esett kétségbe, csak egyszerűen megállapította a tényt: Lázár négy napja fekszik holtan, rajta ember már nem segít.

A következő vers talán azt mutatja, hogy Lázár mégis halott volt, pedig Krisztus Jeruzsálemből, amely közel volt Bethániához hamar eljuthatott hozzájuk. (Lázár mégis halott volt.) De vonatkozhatik ez a vers arra a megállapításra is, hogy Jeruzsálemből sok zsidó ment vigasztalni a nőtestvéreket. Az emberekben igen erős a részvét. Halálesetkor csak úgy csődül a sok részvétét nyilvánító ember a halottas házhoz, s talán jó szándékkal is, de csak a sebeket tépik fel, mert vigasztalni nem tudnak. Az a sok részvétnyilvánítás olyankor terhére van az embereknek. Ilyen állapotban voltak Mária és Márta, mikor Jézus megérkezett.

Tedd ezt a mai napot a te szolgálatod napjává Istenem. Ámen.

Június 1, kedd.

János 11 : 20—22.

Tied akarok lenni Istenem. Ámen.

Márta elébefut Jézusnak. Ez példa és bizonyíték. Bizonyíték arra nézve, hogy Krisztust csak így lehet fogadni és példa arra nézve, hogy aki Krisztust jönni látja, menjen elébe és úgy várja őt.

És nem elég a fogadás, némán nem lehet Krisztus elé menni, szólni is kell. Márta beszélt. Olyat mondott, amit eddig még senki. Márta meglátta Krisztusban, hogy ő mindenható, hogy ebben az életben minden úgy történik, ahogy Isten akarja. Ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem. Ó hányszor állapítom meg én is szomorúan : Uram, ha itt lettél volna, velem lettél volna, nem követtem volna el azt, amin most sajnálkozva kesergek. Mi ebből a példa : Imádkozni, hogy máskor legyen itt Krisztus, hogy ne haljon meg az én testvérem.

Márta többet is mond : Krisztus mindenható — ezt mondta az elébb ; Krisztus szent és Isten Fia : ezt mondja most. Minden imádkozónak ezt kell mondania, minden imádságnak ezzel a hittel kell történnie. Az imameghallgatás első kritériuma : bízni, hogy meghallgat az, akihez imádkozom.

Taníts meg engem úgy imádkozni Istenem, hogy higgyek a te mindenható hatalmadban. Ámen.

Június 2, szerda.

János 11 : 23—26.

Több mozzanatot látok ebben az Igében és több tanítást. Jézus először olyat mond, amit Márta is tud. Márta talán csodálkozva is fogadta Krisztus szavait, s azért válaszol egy kis türelmetlenséggel a hangjában : de hiszen ezt én is tudtam Uram, ez nem megnyugtató válasz arra amit én mondtam neked.

Krisztus tovább beszél. Olyat mond Mártának, amiről már nem tud, sőt amit meg sem ért. Én vagyok a feltámadás és az élet. Két mozzanata van ennek a biztatásnak : aki Krisztusban hisz, az akkor is él, ha meghal és aki csak annyit tesz életében, hogy hisz őbenne, az sohasem hal meg.

Aki hisz énbennem, ha meghal is él. Hogy él? Hiszen ha valaki meghal, az halott, hogy élne tovább? Él az örökkévalóságban s mert a Krisztusban való hite a kezesség arra, hogy élni fog. Krisztusban való hit = örökélet; Krisztus = élet; hit = örök élet. Drága és áldott egyenlőségek! De milyen jó úgy látni őket, hogy az egyenlőség egyik oldalán mindig én legyek!

Aki hisz bennem soha nem hal meg. Nem egészen annyit mond ez az ige, mint az előbbi. Többet mond. Ha csak éltem és csak hittem Krisztusban (tehát semmi mást nem cselekedtem, csak hittem) nem halok meg. Nem, mert akkor a halál sem halál, a halál is élet.

S mert igém végén ott van a nagy kérdés: hiszed-é ezt? Jakab Károly református teológus, Isten szolgája, hiszed-é ezt? Hiszem Uram, csak add, hogy életemmel is igent felelhessek erre a kérdésre. Krisztusom te vagy az életem, te vagy az én hitem.

Június 3, csütörtök.

János 11:27–29.

Áldja az én lelkem az Urat.

Három világos mozzanata van mai igémnek.

1. Márta hitvallása. Nem azt mondta ő, hogy hiszi mindazt, amit mondott a mester a feltámadásról és az életről, csak azt, hogy hiszem, hogy te vagy a Krisztus az Istennek Fia. S ebben minden benne van. Benne van az, hogy ő a feltámadás és ő az élet, benne van az, hogy ő Ur mindenkin és mindeneken, mert ő az Isten Fia. Milyen jó tudni azt, hogy az én Krisztusom az Isten Fia, aki mindent megtehet én értem is.

2. Nem egészen világos itt az Igében, hogy miért hívja el Márta Máriát is. Jézus nem mondja, hogy menjen utánna s az mégis elmegy. Nagy példamutatás ez. Ha Krisztussal találkozásom és beszédem volt, menjek el a többi hozzátartozómhoz és hívjam őket is. Mert Krisztusnál mindenkinek ott kell lenni. Igaza van Mártának: Jézus mindenkit hív, még akkor is, ha nem mondja. A szavában benne van a hívogatás. Milyen boldog az, aki meghallja ezt a hívó szót és megy követségbe, Krisztus nevében, másokért.

3. Mária nem kérdezősködik, hogy mit akar tőle Jézus. Hallja, hogy itt van, *hamar* felkel és elmegy. *Hamar*. Nem késedelmeskedett, nem hozott fel kifogásokat, hamar ment. Pedig nem illett neki elmenni. Nagy, gyászoló gyülekezet volt ott, kik siratóba jöttek Lázárhoz, s vigasztalóba Máriához és Mártához. (Vajjon melyik tényező a fontosabb: a halott siratása vagy az élők vigasztalása? Nálunk az előbbi, pedig a teremtés nem a halottért, hanem az élőkért van!) S ő elmegy közülük, még azt sem mondja meg, hogy hová megy. Milyen könnyű lett volna azt mondani Máriának: nem mehetek el, mert nem hagyhatom el a gyászházat, nem haragíthatok meg egy csomó embert! De nem talált kifogást, nem kérészt kifogást, hanem ment. Hamar ment.

Boldog az, aki minden mást elhagyva és félretéve, hamar Krisztushoz tud menni.

Segíts Uram, hogy tanuljak Máriától és Mártától. Ámen.

Június 4, péntek.

János 11:30–32.

Uram, taníts engem imádkozni!

Jézus nem ment be a faluba. Talán azért, mert meg akarta várni, hogy Mária és Márta is elébe menjenek. Krisztusnak elébe kell menni. Eunyi a mi dolgunk. Nem kell megvárni, amíg az Úr eljön. Itt van, hozzánk is jött, menjünk azért elébe.

Az emberi szolidaritásnak szép példáját látom ebben az igében. A siratók együtt mennek Máriával. Azonkívül még egyet bizonyít ez a mozzanat: vezetni kell az embereket. Ime a zsidók nem tudták, hová megy Mária, mégis utána mentek. Nem mondta meg senkinek hova megy, s már kíváncsiságból is követték őt. Csak menni kell valakinek előre, csak el kell indulni valakinek, a többi ember megy magától. Még magyarázgatni sem kell az út célját és az elindulás okát.

Az, hogy Mária is ugyanazon szavakkal esik Jézus lábaihoz, mint Márta, nem csak azt mutatja, hogy itt két istenfélő, vallásos testvérről van szó, hanem azt is, hogy Krisztussal csak így lehet beszélni, hozzá csak így lehet menni.

Add Uram, hogy én is így menjek hozzád. Ámen.

Június 5, szombat.

János 11 : 33—35.

Jövel Uram Jézus!

Jézus kétszer sír egész életében: Jeruzsálem pusztulása felett és Lázár halála felett. Milyen különös, hogy Ő, az Isten, sirni tud egy ember, egyszerű bűnös ember halála felett.

Próbáljuk megnézni, miért sírt Jézus? Látja sírni Máriát és a vele lévőket. Krisztus is ember volt, emberi érzései voltak, a bánat látása, szomorúság, könny látása mindig megrendíti Jézust. Ő nem zárkózik el az elől, aki igazi megrendüléssel, bűnei, nyomorúságai, bánatai miatt sírással megy hozzá. Máriában igazi bánat ütött tanyát, sírt, Krisztus vele együttérzett és igen megrendült. Ismét példa tehát a Mária magatartása, de a Jézusé is.

Krisztus kérdéseire mindig méltó választ kell adni. Nem kibúvó, hanem teljesen világos választ: Uram, jer és lásd meg! Mária mondhatta volna azt is, hogy itt vagy ott van eltemetve Lázár. De ő nem mondott le a Jézus segítő erejéről, s azt mondja: Uram, lásd meg, itt nyugszik Lázár, akit te szeretsz. Krisztust hívni kell a bajokban, s ő nemcsak eljön, nemcsak megrendül, hanem sírásra is fakad. Az ilyen lélekkel eljövő valaki pedig mindig segít.

Segíts engem is Uram a nyomorúságok idején. Ámen.

Június 6, vasárnap.

János 11 : 36—37.

Gondviselő jó Atyám vagy!

A sírás a gyásznak, vigasztalásnak, együttérzésnek a jele ebben az igében. Nem kell azt gondolni, hogy Jézus azért sírt, mert látta sírni Máriát és a körötte levőket. Jézus sírt, mert szerette Lázárt. A gyászoló szeretet pedig mindig sírás. Tagadják Krisztus emberségét? Többek között olvassák el ezt a részt is. Jézus ember is volt, az emberi érzés megnyilvánulások is az övéi voltak. Ő, mennyire kellett szeretnie Jézusnak Lázárt, hogy sírva fakadt. De boldog bizonyosság tölt el: engem is szeret, engem is így szeret Jézus.

A zsidók éppen erre a sírásra apellálva teszik fel azt a tipikus „későbánat“ kérdést, melyben azonban valami nagy és csodálatos dolog van. Krisztusban többet látnak mint embert. Hiába a főpapok, írástudók

minden mesterkedése, a tettek beszélnek, a sok meggyógyult beteg és főleg a meggyógyult vak bizonyágtételét nem lehet tagadni és hallhatatlanná tenni: Krisztus Isten is, vagy legalább is isteni erővel rendelkező valaki. Nem a kétkedő, szemrehányó kérdést kell tehát látni ebben az igében, hanem a bizonyágtételt.

Adj számba és életembe Krisztusról való bizonyágtételt Istenem. Ámen.

Június 7, hétfő.

János 11 : 38.

Jöjj segítségül Uram a nyomorúság idején !

Krisztus egészen odáig megy, ahol a bűnös, bűneiben meghalt ember fekszik: a sírhoz. Nem messziről nézi az ember vergődését, s nem kenetteljes szavakkal akarja „segíteni,” hanem odamegy a sírhoz. S nem érzéketlenül megy oda, hanem felindulva magában. Együttérezve az emberekkel, átérezve azt a nagy csapást, mely az embert ilyenkor éri.

A sír üreg volt, s kő feküvék rajta. Üreg a sír, ó hogy behullunk a bűn sírüregébe, ó hogy belezuhanunk, észrevétlenül! S kő van rajta. Kő, melyet nem lehet elmozdítani. Mi nem tudjuk elmozdítani, mert gyenge az erőnk, s nem is tudjuk, hogy sírban, bűnsírjában vagyunk.

De menjünk át a tényleges halálra: melyik halott tudja elhengeríteni a sírja szájánál levő követ?

Istenem, légy segítségemre nékem a hátralevő időkben is Krisztusért. Ámen.

Június 8, kedd.

János 11 : 39—40.

Gondviselő Isten, világosítsd meg a Te Igédet ma is előttem. Ámen.

Krisztus az, aki elvéteti az ember sírjáról a követ. Az ember nem képes erre, isteni erő közbelépésére van szükség. A kő nehéz, de Krisztus erős. Parancsot ad, hogy vegyék el a követ. S érdekes: emberek erején keresztül történik a kő elvétele.

De itt a parancsnak nincs meg a kellő hatása. A Márta kételkedése kifejezi azt az emberi gondolkodásmódot, amelyik még a Krisztus erejében is kételkedik. A halál szörnyű hatalom s vele szemben mit tehet az ember?

Krisztus kérdéssel válaszolt Mártának. Hitetlenségét veti szemére. Ha hiszel... milyen sokszor mondja ezt nekem is Krisztus, s milyen sokszor mondom én is magamnak. De nem hiszek, nem tudok hinni! S ezért nem látom meg az Isten dicsőségét!

Ur Isten, növeljed az én hitemet. Ámen.

Június 9, szerda.

János 11 : 41—42.

Segíts meg engem Istenem !

Elvevék azért a követ onnan... milyen egyszerű az egész. Nem kell hozzá nagy erőfeszítés, csak Krisztusnak kell szólania. Nem kell hozzá kétségbeesett sópánkodás, jajgatás, csak Krisztusnak kell parancsolni, s a kő már nincs ott. Ó, mikor nem lesz ott a kő az én szívemen? Mikor parancsol Krisztus? (De, hogy parancsoljon, mikor nem is imádkozom hozzá?!)

Krisztus istenségét látom bizonyítva ismét e versekben. Krisztus előre tudta, hogy mi fog történni, hogy megsegíti őt az Isten. S nem a hatalomérzés tudata, büszkesége adta Jézus szájába a hálaadó szavakat. Sőt. Az Isten hálát adott Istennek, hogy meghallgatta őt. Csodálatos beszélő bizonyíték és intés ez az ige.

Tudtam, hogy te *mindenkor* meghallgatsz engem. Milyen jó ez a tudat: mindenkor. Isten mindenkor meghallgat, ezért kell imádkozni hozzá.

Csak a körülálló sokaságért mondtam. Krisztus mindent az emberek javára cselekszik. Inkább megalázza, lekisebbíti saját magát, de az emberek érdekét mindig szem előtt tartja. Hallod te ezt Jakab Károly, látod te ezt?

Köszönöm Istenem a mai tanítást. Taníts, vezess engem ezután is a te Igéddel Krisztusért. Ámen.

Június 10, csütörtök.

János 11:43.

Gondviselő jó Atyám vagy!

Úgy érzem, sok mindenre akar megtanítani ez a néhány soros ige. Krisztus kiált. Sohasem halljuk Őt kiáltani, csak akkor, amikor beteg lelket gyógyít és beteget gyógyít. No meg a keresztfán. Krisztus csak a szenvedések között és a szenvedések miatt, de legtöbbször emberi szenvedések miatt, kiált. A harag kiáltozását nem ismerte.

A halál hatalom. Nagy, erős fejedelem. Krisztusnak kiáltania kell, hogy elmenjen az ember közeléből a halál. S fennszóval kell kiáltani. Ez a fokozás is a halál hatalmát mutatja. Hangosan kell kiáltani, hogy megijedjen. De jól meg kell figyelni: Krisztus az emberért való küzdelemben kiált hangosan. Én mikor szoktam hangosan kiáltani?

Krisztus néven szólít mindenkit. Nem ezt mondja: *jőjj ki*, hanem azt: *Lázár jőjj ki*. Te *jőjj ki*, aki ott fekszel a sírban. A feltámadás tehát személyes. Én támadok fel, mert engem is nevémen szólít majd Krisztus, az én nevemet is hangosan fogja kiáltani: *jőjj ki*.

Most arra gondolok, hányszor kiáltja nevem Krisztus. Mert a feltámadáskor csak *utoljára* kiáltja. De ez szörnyű lesz számomra, mert ez a kiáltás az ítéletre hív. De itt, ebben az életben, hányszor hív az Úr Jézus, hányszor mondja: *jőjj ki a bűnből, a mocsárból*. S én meg sem mozdulok. Jó nekem a mocsárban lennem. S milyen nagy kegyelmű az Úr Isten: mégis mindig újra kiált.

Köszönöm Jó Istenem, hogy engem is nevémen kiáltasz. Kiálts erősen, hogy fusson el tőlem a sátán, hogy csak a tied lehessenek. Hallgas meg: Ámen.

Június 11, péntek.

János 11:44–46.

Jövel Szentlélek Úr Isten!

A feltámadás lefolyását mondja el mai igém. A meghalt kijön a sírból, keze lába megkötözve. A bűn sírjából kell megkötözve kilépni a szegény bűnös embernek. Igen erős kötelek ezek, mi emberek nem tudjuk elszakítani. Krisztus kell hozzá. A szemeken kendő van. Megvakít ez a kendő. A világ, s bűn kendője mindig vakságot jelent. Pedig ször-

nyű a vakság, a vak a legsajnálattal több embere a világnak. Krisztus parancsot ad a feltámadásra. A lehullott kötelék jelenti a feltámadást. Milyen egyszerű: lehull egy kötelék! De ez a kötelék a halálé, a bűné. Az emberek különböző módon viselkednek Krisztussal szemben, illetve a feltámasztással szemben. Volt aki hitt benne, akit a csodálatos cselekedet megtanított, s volt, aki árulkodni ment. Talán irigység vitte őt a farizeusokhoz. Mindegy. Az örök ember cselekedett itt is.

Segíts Uram ezután is a te szolgálatodra.

Június 12, szombat.

János 11 : 47—48.

Krisztus légy velem! Ámen.

Jellegzetes tulajdonsága minden egyháznak, hogy mindig akkor nyúl védekező eszközhöz amikor már késő s még ilyenkor is rendszerint rossz az, amit tenni akar. A zsidó főtanács is akkor ült össze, akkor kérdezte: mit cselekedjünk, amikor Krisztus híre már mindenütt gyökeret vert, mikor talán már hiábavaló is volt minden óvóeszköz. Ő hányszor kérdezzük mi is: mit cselekedjünk? De érdekes: ép az ellen akar harcba lépni a zsidó főtanács amire ő nem képes: a csoda ellen. A csodatevő Krisztus ellen akar erőszakkal harcolni, pedig az erőszak a legrosszabb fegyver.

A zsidó főtanács fél. Tudja, hogy valamit tenni kell, mert a Krisztus népszerűsége veszedelmes méreteket kezd ölteni. A zsidó tanács félti a megélhetését: a templomot melyet elvesznek, ha elfogynak belőle a hívek s a nép, amelyik nem hisz többé nekik, mert Krisztus mellé állt. A legszentebb dolgot félti: az egyházat, a templomot, s a hívek seregét, de már késő. Késő a felébredés a nemtörődömségből, s a módszer, a fegyver is rossz. Nincs benne ugyan az ígében, de nekem ezt a tanítást adta: Mindent a maga idejében s helyesen tenni.

Segítséged ne vondd meg tőlem ezután sem Atyám Krisztusért. Ámen.

Június 13, vasárnap.

János 11 : 49—52.

Ur Isten, az én imádságom jusson fel hozzád!

Kajafás nyilatkozatát teljesen rossz indulatúvá teszi az a hasznossági érzés amelyik kicsendül abból. Inkább haljon meg Krisztus az egészért, mint a nép vesszen el, már t. i. térjen el Krisztus miatt a zsinagógából Krisztushoz. Mindig így gondolkozunk emberek. Madách is gyötrődött e kérdéssel de nem talált választ.

Ki nem a jobbik elvet választja: egy az egészért? S ez a megoldás teszi Kajafást is bizonyos mértékben rosszindulatúvá előttem. Meglátta Kajafás, hogy Krisztusnak ezért kell meghalnia, hogy egybegyűjtse a népeket. Ennél nem kell drágább felismerés.

Június 14, hétfő.

János 11 : 53—54.

Légy áldott Uram kegyelmességéért.

Ama naptól kezdve... íme a földi határideje Krisztus szenvedésének, üldöztetésének. Az Atya Isten tervében örökké benne volt, de az emberek csak ama naptól kezdve akarták őt megölni... ó, hány ilyen

nap van a mi életünkben, hányszor üldözzük, bántjuk mi Krisztust. Sőt, mi nem is ama napon és ama naptól kezdve, mi folyton ezt tesszük.

Milyen szomorú, hogy Krisztusnak nem lehet többé emberek között járnia, vidékre kell mennie. Nem mintha ott nem élnének emberek, de talán azért, mert ott másak az emberek, jobbak. A pusztához közel, ahol a helyhez közel, ahol nincsen senki, ahol nyugodtan, csendben lehet élni.

Krisztusom, nyisd meg előttem az igaz megértésnek kapuját. Amen.

Június 15, kedd.

János 11:55—57.

Jöjj Jézusom, légy segítségemre!

Ünnepi hangulatban van egész Zsidóország. A zsidók készülnek fel Jeruzsálembe, az ünnepre. Érdekes az Ige kitétele: hogy megtisztuljanak... Mennyire hitt az ókori zsidóság az ünnepi cselekményekben! Bűneitől való megtisztulást várt tőle. Szomorúan gondolok most arra: a mi református híveink milyen fásultan fogadják az ünnepet! Gondolnak e arra vajjon, hogy ez az ünnep milyen különös áldásokat ígér számunkra?

S hiába volt az ünnepi hangulat, mégsem az ünnepen volt a hangsúly, hanem Jézuson. Őt várták, Őt keresték mindenütt. Ó, milyen jó lenne, ha mi is ezt kérdeznénk a templomban: mit gondoltok vajjon eljön-e ide Krisztus? Bizony, nagyon ritkán jönne el, ha megnézné, hová megy. Mert közzénk nem lenne érdemes jönni neki.

Milyen nagy forradalmat akart Krisztus a zsidóság körében, ha még a pápi tanács is törődik vele! Ó, ha a mi szívünkben is ilyen nagy forradalmat okozna!

Jöjj Jézus, okoz nálam is forradalmat, hogy változzam át teljesen.
Amen.

Izelítőt próbáltunk adni *Jakab Károly* lelkének gyümölcseiből. Az itt megjelent részt, egyéb írásaival kiegészítve, egy emlékülzetben szándékozik kiadni a theol. tanári kar és ifjúság. Kérjük azokat, akik ismerték és szerették a megboldogultat s akik mint ő, vívódnak, olvassák szeretettel hátrahagyott bizonyosságtevéseit.

Léleklarang.✻

**Megkondult a léleklarang,
ezüstös hangja szállt a légen át...
Valaki elment, valaki meghalt...
Küzdött néhány ifjú éven át...
Sírt, szeretett, ölelt, kacagott...
Valaki jött és valaki elment...
Örökre elment...**

Neki húzzák a léleklarangot.

* Utolsó kézfogásul Jackienek.

D. Sz. L.

Főmunkatársak:

Szanyi László IV. é., **Jakab Károly** III., Ruszkay Gyula II., Hegedűs András I. é. theológusok,
Pandi Miklós, Ványay László V. é. tan. jel., Balla Viktor, Kiss E. Géza VIII. o. g. t

Hirrovatvezető: Szilvásy János I. é. th.

Kiadóhivatali főnök: Komjáthy Géza II. é. th.

BÁRÁNY SÁNDOR

Még fel sem ocsudtunk a *Jakab* Károly teológus testvérünk halálán érzett fájdalomunkból, mikor a halál ismét új áldozatot követelt iskolánktól. Mintha a végtelen hatalmú Isten üzenetet küldött volna hozzánk arról, hogy mindig, mindenütt az ő kezében vagyunk, nemcsak a frontok tüzes poklában, hanem a békés otthon közelében is. Elvette tőlünk *Bárány Sándor* volt hatod-gimnazista növendékünket, Szeretettelva ösztöndíjasát, a teológiai internátus lakóját.

Bárány Sándor, Bárány András taktaszadai földműves gyermeke, öt testvér közül a legidősebb, 1938. szeptemberében került be a sárospataki református gimnáziumba a negyedik tehetségkutató versenyvizsga sikeres kiállása után. Bátor, nyugodt tekintettel jelent meg kis csizmájában a nagy épületben, természetesen, zavartalanul, értelmesen felelt a sok tanár kérdészetéseire, s mivel a csoportból ő nyerte meg leginkább az egész vizgabizottság tetszését, őt ajánlotta a tanári kar az akkor megnyíló *Szeretettelva-ösztöndíjra*.

Bárány Sándor tehát, a derék szadai család legidősebb gyermeke átköltözött egy új világba, hogy részesülhessen a szellem magasfokú áldásaiban. Bár otthon is szükség lett volna a segítő kézre, mert hiszen három hold szántóföld nagyon szűkösén elég egy nagy család eltartására, a szülők mégis megérezték azt, hogy az Isten által adott talentumokat megfelelő módon kell kamatoztatni. Mikor aztán az első osztályból *kitűnő* bizonyítvánnyal tért haza a kis Sándor, a szülők szeme megtényesedett a boldogságtól . . .

Sándor nem szakadt el a földtől. A nyári vakációk első napjától az utolsóig földművelőnek, gazdálkodónak érezte magát, s még később, a gimnázium felső osztályaiban is szívesen hordta a csizmát. Eszébe sem jutott, hogy megtagadja családját, családjának emberemlékezet óta folytatott életformáját . . .

A harmadik osztályig jeles tanuló volt Bárány Sándor, s tanárainak, szüleinek egyaránt öröme felt benne. A kamaszkor egy kicsit megzavarta őt is, mint annyi más társát. Mondogatták tanárai, hogy valami keleti lustaság költözött belé, de voltak olyanok is, akik türelmesen várták a Bárány Sándor kibontakozását.

Mindvégig a teológiai internátusban lakott, s utolsó gimnáziumi évére már megerősödött benne az a gondolat, hogy lelkipásztor lesz, falusi lelkipásztor. *Visszamegy szolgálni a falut, azt a népréteget, amelyből ő is származott.* Ez a döntés szinte teljesen visszaadta Bárány Sándort önmagának. A hullámvölgyből lassan, de biztosan kezdett kiemelkedni, s azok a tanárai, akiket különösen érdekelt sorsa, reménységgel állapították meg, hogy Bárány Sándor ismét az osztály egyik legmegbízhatóbb, legkomolyabb értékévé válik.

Május 4 én Sárospatakon járt Bárány Sándor. Eljött, mert azt hallotta, hogy ezen a napon lesz a pünkösdi ünnepválasztás. Találkoztam vele az

utcán, elkísért a lakásomig. Elmondta, hogy mivel tölti a kényszerű szünidőt. Gazdálkodott s készült a pütkösi igehirdetésre. Délután, osztálytársaival moziba ment, az estét pedig, mert vonatja későn, éjjel után indult csak, a teológiai ifjúsági egylet olvasótermében töltötte.

Arra, hogy ezután mi történt, csak következtethetünk. A késő éjszakai vonatban bizonyára elszenderedett, s csak későn vette észre, hogy a vonat már elhagyta a szadai állomást. Vette esomagját s kiugrott a már gyorsan robogó vonatból. Másnap, május 5 én korán reggel találta meg kettészelt holttestét a vasuti ór . . .

Kifürkészhetetlenek az Isten utjai.

Bárány Sándort május hatodikán a falu és környék nagy részvételével temették el Taktaszadán. A főiskola diákküldöttséget küldött a temetésre, amelyik az iskolakert virágaiból csokrot helyezett sírjára. A sárospataki főiskola minden tanára, minden tanulója fájó szívvel, meleg részvétellel fordul az elköltözött testvér gyászoló családjá felé. *Bárány Sándor* emlékét pedig forró kegyelettel ápolja. *Harsányi István.*

VALAKIT VÁR

A PATAKI TEMETŐ...

Csend van a pataki temetőben. Száraz levelek alól szerény ibolyák dugják ki fejüket; piroshátú kis bogárkák sorban állnak az út szélén; ifjú zöld levelek a föld felé néznek; édesajkú dallosmadárkák sírva keresnek valakit. Valaki hiányzik közülük. Valakit vár a pataki temető . . .

Tegnap még mosolygó arcokon ragyogott a nap. Három órakor a kis harang nem hívogatott elekcíóra. A kis harang hallgatott. Várt valamire. Nem gyűltek össze teológusok legációválasztásra. Isten másként rendelte . . .

Csillogó hullámfodrokon elindult egy csolnak. Három életet vitt, de egy már is Istenhez vágyott. Ember nem segíthetett. Egy földi élet megszűnt a Bodroghíd alatt . . .

A kisharang várt három órát. Csak most szólalhatott meg, mikor Isten végzett. Hangja könnyörögve szállt az ég felé, ütöje a fájó emberi sziveket ütötte. Szavára egy theológus-testvér Isten felé indult . . .

Már kezemben tartottam a hosszú fekete szalagot, mikor a gyászoló ég könnye megeredt. A fehér árt, a nagy halotti leplet eltakarta a sűrű eső. Ekkor, csak pár pillanatra a sötét égből fényes szivárványhíd hullott a Bodrog hídjára, hogy a földi híd alatt befejezett földi élet az égi hídon Isten elé menjen az örök életre. Aztán Isten visszavonta hídját . . .

Sokat elvett tőlünk egy pillanat, de sokat is adott . . . A nagy halotti lepel még elrejtí a testet. A pataki temető meg csendben vár. Hiszem, hogy nem hiába vár . . . *Ruszkay Gyula.*